COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 5.12.2007
COM(2007) 764 final

# COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

# STRATEGIE PENTRU O INDUSTRIE EUROPEANĂ DE APĂRARE MAI PUTERNICĂ ȘI MAI COMPETITIVĂ

{SEC(2007) 1596}
{SEC(2007) 1597}

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR**

# STRATEGIE PENTRU O INDUSTRIE EUROPEANĂ DE APĂRARE MAI PUTERNICĂ ȘI MAI COMPETITIVĂ

## 1. INTRODUCERE

Industria europeană de apărare realizează o cifră de afaceri anuală de peste 55 miliarde EUR. Aceasta reprezintă aproximativ 30% din producția mondială și numără mai mult de 300 000 de angajați. În urmă cu douăzeci de ani, cifra de afaceri reală și numărul de locuri de muncă era aproape de două ori mai mare. De la sfârșitul războiului rece, strategiile în materie de apărare au fost revizuite, forțele armate europene au fost restructurate și cheltuielile pentru apărare au fost reduse.

O bază industrială și tehnologică de apărare (BITA) puternică în Europa rămâne un suport fundamental al politicii europene de securitate și apărare (PESA). Această politică are rolul de a oferi Uniunii europene capacitățile necesare care să-i permită să acționeze în mod autonom în caz de criză internațională, fără a prejudicia acțiunile întreprinse de NATO. BITA furnizează instrumentele necesare pentru a răspunde nu doar provocărilor mondiale în materie de apărare, ci și noilor provocări care apar pe planul securității. Doar o BITA competitivă poate oferi Europei autonomie, prețuri accesibile precum și capacitatea de a coopera cu parteneri internaționali în dezvoltarea și producerea de echipamente de apărare.

Europa dispune de numeroase întreprinderi competitive atât la nivel european cât și mondial având potențialul de a deveni lider mondial în numeroase segmente de piață. Industria europeană de apărare are de asemenea potențialul de a produce toate capacitățile necesare pentru a răspunde provocărilor care apar la scară mondială și de a pune la dispoziția forțelor care acționează în lume în numele Uniunii Europene echipamentele și sistemele de înaltă performanță necesare pentru îndeplinirea misiunii lor. O sarcină fundamentală în această privință este aceea de a determina în mod clar capacitățile de care forțele armate europene au nevoie pentru a răspunde acestor provocări. Din acest motiv, Agenția europeană de apărare (EDA), în colaborare cu Comitetul militar al UE, este în curs de elaborare a unui plan de dezvoltare a capacităților, menit să identifice prioritățile în materie de necesități și de dezvoltare a capacităților.

Apărarea constituie un sector bazat pe utilizarea intensivă a tehnologiei, ale cărui activități de cercetare și dezvoltare de vârf creează repercusiuni și în alte domenii. Apărarea este strâns legată de electronică, tehnologiile informației și comunicațiilor, transport, biotehnologie și nanotehnologie. Împreună, aceste ramuri de activitate constituie o sursă de noi oportunități, de inovare și de know-how care stimulează dezvoltarea și creșterea în toate sectoarele economice.

Mai mult decât atât, numeroase tehnologii noi, concepute în scopuri militare, s-au transformat în vectori de creștere în sectoare civile precum sistemele de poziționare globală, internetul și observarea Pământului. Din ce în ce mai mult, acesta devine un proces bidirecțional deoarece și sectoarele civile își aduc contribuția în domeniul apărării (de exemplu prin crearea de programe informatice). Această îmbogățire reciprocă crescândă are o mare importanță din perspectiva Strategiei de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă.

De asemenea, sectorul apărării devine din ce în ce mai dificil de definit, deoarece delimitările între tehnologiile proprii apărării, securității și cele din domeniul civil (de exemplu, electronica și telecomunicațiile) devin mai puțin nete. Misiunile de restabilire/menținere a păcii și impactul terorismului au condus la o eliminare a liniilor clare de demarcație între securitatea internă și externă și la necesitatea unei mai bune coordonări politice între acestea.

Cu toate acestea, există semne clare că industria europeană de apărare este împiedicată în dezvoltarea sa de un cadru politic și juridic inadecvat. O publicație recentă a Parlamentului European[1] pune în evidență costul ridicat pe care îl determină ceea ce a fost denumit „non-Europa”, adică absența armonizării diferitelor reglementări naționale, a procedurilor de acordare a licențelor, a listelor supuse regimului de control la export, lipsa schimbului de informații etc. Acestea creează birocrație și suprapunerea eforturilor, frânează inovarea, cresc prețurile și sunt în detrimentul competitivității.

Această comunicare prezintă o „strategie pentru o industrie europeană de apărare mai puternică și mai competitivă”. Recunoscând caracterul specific al sectorului și relația specială pe care acesta o întreține cu guvernele naționale, comunicarea susține că nu lipsesc posibilitățile de a dezvolta din plin potențialul acestui sector, pentru ca acesta să ofere statelor membre o utilizare optimă a resurselor și să asigure, într-un mod eficace și eficient, capacitățile necesare pentru a răspunde necesităților politicii europene de securitate și apărare.

## 2. EVOLUȚIA PIEȚEI INDUSTRIEI DE APĂRARE

Guvernele au o influență dominantă asupra sectorului apărării prin diferitele roluri pe care le joacă: autorități de reglementare, proprietari, acționari care dețin controlul, finanțatori ai activităților de cercetare și dezvoltare și clienți principali. Cu toate acestea, multe alte părți sunt implicate în definirea cadrului strategic și de reglementare în care acest sector trebuie să funcționeze. Politicile în materie de securitate și apărare sunt definite de Uniunea Europeană, NATO precum și de fiecare stat membru în parte. Cadrul de reglementare este definit de dispozițiile Tratatului, de politicile comunitare și de statele membre. Agenția Europeană de Apărare (EDA), în cadrul căreia statele membre și Comisia conlucrează, are misiunea de a sprijini Consiliul și statele membre în eforturile lor de îmbunătățire a capacităților europene de apărare și de consolidare a unei BITA europene.

[1] „Costul non-Europei în domeniul securității și apărării”.

## 2.1. Contextul financiar

Bugetele naționale consacrate apărării constituie principalul factor determinant al perspectivelor industriei apărării. Aceste bugete reflectă politicile și prioritățile naționale și, în decursul ultimilor 20 de ani care au urmat sfârșitului războiului rece (ca „dividend al păcii"), ele s-au redus la jumătate (de la 3,5% din PIB în anii 1980 la o medie actuală de 1,75%), ducând la o reducere a cifrei de afaceri și a locurilor de muncă. Conform EDA[2], **o creștere a cheltuielilor globale în materie de apărare pare puțin probabilă în Europa**. Investițiile în cercetare și tehnologie, precum și în dezvoltare și achiziții publice reprezintă o fracțiune mult mai mică din bugetul total al apărării în Europa, în comparație cu Statele Unite. În același timp, **costurile cu echipamentele militare au crescut,** iar **forțele armate au făcut obiectul unor restructurări, eforturile de îmbunătățire a competitivității și a raportului calitate-preț devenind astfel din ce în ce mai importante.**

În timp ce în trecut, câteva state membre puteau să-și permită să mențină o bază industrială și tehnologică completă în materie de apărare, bugetele naționale consacrate apărării nu mai sunt în prezent suficiente, în mod izolat, pentru a finanța dezvoltarea unei game largi de produse de înaltă calitate, iar instituirea unor programe naționale noi în domeniul apărării a devenit mai puțin frecventă.

Reducerea cheltuielilor în domeniul apărării în Europa a avut de asemenea un impact asupra investițiilor în cercetare și tehnologie. În timp ce bugetul american de apărare este aproape de două ori mai mare decât bugetele cumulate ale tuturor statelor membre, Statele Unite alocă circa 35% din bugetul său total investițiilor, în comparație cu aproximativ 20% în Europa, iar cheltuielile statului american pentru cercetare și dezvoltare în domeniul apărării sunt de șase ori mai mari decât aceleași cheltuieli europene. În plus, investițiile europene în cercetare și dezvoltare sunt fragmentate, ducând la suprapunerea eforturilor și irosirea resurselor deja foarte limitate.

## 2.2. Fragmentarea pieței

Deși în sectorul echipamentelor de apărare, producția este concentrată în șase state membre (Germania, Spania, Franța, Italia, Suedia și Regatul Unit), întreprinderile care produc echipamente și sisteme auxiliare sunt răspândite în toate colțurile Europei. Cu toate acestea, în medie, statele membre cheltuiesc aproape 85% din bugetul lor pentru echipamente pe piața internă.

Guvernele europene exprimă o **preferință clară pentru propriile lor industrii naționale de apărare**, nu doar pentru a proteja locurile de muncă și de a stimula investițiile dar și pentru a garanta siguranța aprovizionării și a schimburilor de informații. Statele membre se arată reticente față de acceptarea interdependenței. În consecință, producătorii din alte state membre nu beneficiază decât de un acces limitat la piețele interne de apărare, sau nu au niciun fel de acces. Acest fapt conduce la o suprapunere a activităților similare, după cum atestă totalul de 89 de programe diferite în materie de arme identificate în UE, în comparație cu numai 27 în Statele Unite ale Americii.

---

[2] Viziune pe termen lung - o perspectivă asupra industriei, adoptată de comitetul director EDA în septembrie 2006.

De asemenea, articolul 296 permite statelor membre să fie scutite de aplicarea normelor pieței interne din rațiuni legate de interesele siguranței lor naționale. În special, statele membre nu au obligația de a furniza informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor esențiale ale siguranței lor; acestea pot lua măsurile pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței lor și care se referă la „producția sau comerțul cu armament, muniție și material de război". Cu toate acestea, aceste măsuri nu trebuie să „modifice condițiile concurenței pe piața comună în ce privește produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specific militare".

În ceea ce privește bunurile industriei de apărare, există în Europa o fragmentare a piețelor naționale, care rezultă din următorii factori:

- Statele membre recurg adesea la articolul 296 pentru a **scuti contractele în domeniul apărării de la aplicarea normelor europene privind achizițiile publice**, chiar dacă Curtea de Justiție a hotărât că derogarea nu ar trebui utilizată decât în cazuri excepționale, clar definite și justificate în mod individual.

- Sistemele naționale instituite pentru **controlul transferurilor de echipamente de apărare** în interiorul UE nu fac distincție între exporturile destinate țărilor terțe și transferurile între state membre. De aici decurg formalități administrative inutile, al căror cost anual pentru întreprinderi depășește suma de 400 milioane EUR. Aceste costuri ridicate restrâng și mai mult posibilitățile de acces pe piață pentru IMM-urile subcontractante competitive din alte state membre.

- Legislația privind **controlul investițiilor străine în întreprinderi strategice în materie de apărare**, pe care unele state membre au revizuit-o în ultimii ani (de exemplu în 2002 Regatul Unit, în 2004 Germania și în 2005 Franța) nu ține cont adesea de dimensiunea europeană.

- Cooperarea și coordonarea între statele membre privind definirea cerințelor de apărare, a activităților de cercetare și dezvoltare sau a programelor de producție comune se efectuează rar sau ad-hoc. **Cerințele în materie de apărare** fiind fixate dintr-o perspectivă națională, divergențele care rezultă de aici sunt exacerbate și mai mult prin utilizarea **standardelor** nearmonizate, care împiedică cooperarea în programele de cercetare și dezvoltare și în cele de producție.

- **Cerințele în materie de compensare** (ordonanțe de compensare), pe care multe state membre le aplică încă în cadrul achizițiilor publice în domeniul apărării constituie surse de distorsiuni. Deși sunt adesea considerate ca o contribuție la menținerea cheltuielilor pentru apărare și, într-o anumită măsură, ca o reflecție a punctelor slabe din structura actuală a industriei și a piețelor europene de apărare, practicile de compensare prezintă pericolul ca statele cumpărătoare să fie mai puțin preocupate de competitivitatea produsului, decât de atractivitatea compensațiilor propuse.

## 2.3. Pieţele externe

Guvernele europene sunt libere să îşi aleagă partenerii comerciali în materie de apărare. Aceasta înseamnă că, în ciuda preferinţei clare pentru producătorii naţionali, o parte semnificativă a echipamentelor de apărare europene sunt importate, în special din Statele Unite. În timp ce cea mai mare parte a pieţelor europene sunt deschise pentru producătorii americani, producătorii europeni găsesc adesea uşile închise atunci când încearcă să exporte echipamentele lor de apărare către Statele Unite. În acest context, devine cu atât mai dificil pentru industriile europene de apărare să îşi repartizeze costurile şi să îşi menţină şi dezvolte propria expertiză în materie de proiectare.

## 2.4. Concluzie

Îmbunătăţirea competitivităţii pe termen lung este vitală pentru industria europeană de apărare şi pentru ca Europa să fie la înălţimea ambiţiilor sale în materie de securitate şi apărare. De asemenea, continuarea eforturilor de adaptare industrială trebuie să vizeze o specializare mai susţinută, care să conducă la un lanţ de aprovizionare mai integrat şi o BITA europeană competitivă.

**Până în prezent, adaptarea industriei de apărare s-a efectuat în principal la nivel naţional**. Cu excepţia unor fuziuni transfrontaliere încununate de succes în cadrul UE, cea mai mare parte a eforturilor europene de cooperare au luat în general forma unor întreprinderi mixte sau programe comune, cu un efect restrâns asupra îmbunătăţirii competitivităţii. Acest fapt a încetinit consolidarea, specializarea, modernizarea şi restructurarea industriei europene a apărării şi a limitat eliberarea capitalului care să poată fi utilizat în modul cel mai rentabil în alte sectoare ale economiei.

Deoarece industria continuă să se adapteze la ritmul scăzut de apariţie a unor noi programe de apărare şi la cheltuielile relativ reduse pentru cercetare şi investiţii, menţinerea capacităţilor de producţie şi a instalaţiilor de cercetare şi dezvoltare – şi mai importante din punct de vedere strategic - va deveni din ce în ce mai costisitoare în Europa. Capitalurile au început deja să migreze către Statele Unite ale Americii şi alte regiuni ale lumii, în căutarea unei mai mari rentabilităţi a investiţiilor.

**O astfel de abordare nu mai este viabilă dacă Europa doreşte să menţină o BITA substanţială şi dinamică. În condiţiile menţinerii politicii actuale, industria europeană riscă să devină un actor marginal, aprovizionând contractanţi principali, în mare parte non-europeni şi compromiţând astfel dezvoltarea în deplină autonomie de către industrie a capacităţilor de care PESA are nevoie.**

O **strategie dinamică este indispensabilă** pentru îmbunătăţirea abordării incoerente existente în prezent în Europa cu privire la industria de apărare. Această strategie nouă trebuie să sporească competitivitatea industriei de apărare, s-o pregătească pentru viitoarele provocări, să stimuleze capacitatea sa pentru inovare, să menţină şi să creeze mai multe locuri de muncă de înaltă calitate şi să consolideze şi mai mult atuurile sale actuale.

## 3. MĂSURI PRECONIZATE PENTRU CONSOLIDAREA PIEȚEI EUROPENE A INDUSTRIEI DE APĂRARE

Acest capitol al comunicării prezintă **o serie amplă de măsuri politice** la care Comisia va continua să lucreze, în colaborare strânsă și eficace cu partenerii săi, în special EDA, pentru a garanta obținerea celor mai bune rezultate posibile. Aceste măsuri vizează îmbunătățirea coordonării generale, consolidarea pieței interne a echipamentelor pentru apărare și susținerea procesului indispensabil de adaptare și modernizare în Europa.

### 3.1. Politici de ameliorare a funcționării pieței interne pentru produsele industriei de apărare

#### *3.1.1. Noi dispoziții legislative*

Pentru Comisie, ameliorarea funcționării pieței interne în ceea ce privește produsele industriei de apărare reprezintă o prioritate. Prin urmare, prezenta comunicare este însoțită de o propunere de directivă privind transferurile intracomunitare de produse din domeniul apărării și de o propunere de directivă privind achizițiile publice în materie de apărare. Cele două propuneri sunt menite să contribuie la instituirea progresivă a unei piețe europene a echipamentelor de apărare (PEEA) în care furnizorii stabiliți într-un stat membru să poată deservi fără restricții toate celelalte state membre. Aceste propuneri definesc un cadru esențial pentru consolidarea unei industrii de apărare mai puternice și mai competitive și ar trebui puse în aplicare cât mai curând posibil.

Propunerea de **directivă privind transferurile intracomunitare de produse în domeniul apărării** va facilita transferurile, eliminând formalitățile administrative inutile. Siguranța aprovizionării va fi îmbunătățită pentru guvernele UE care achiziționează echipamente de apărare de la furnizorii stabiliți într-un alt stat membru. Reducând considerabil cheltuielile implicate de cererea de licență și permițând integratorilor sistemelor să își deschidă propriile lanțuri de aprovizionare în condiții mai previzibile, noile dispoziții vor spori posibilitățile oferite întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-urilor) competitive de a furniza componente sau subsisteme,contribuind astfel la crearea unei piețe europene mai dinamice.

Directiva propusă privind **achizițiile publice în domeniul apărării** va îmbunătăți deschiderea și competitivitatea piețelor de apărare în cadrul UE, luând în considerare caracteristicile specifice, cum ar fi siguranța aprovizionării și siguranța informațiilor. Aceasta va reduce mozaicul de reglementări aplicabile în acest domeniu. Ameliorând transparența și jocul concurenței, aceasta va ajuta IMM-urile să găsească și să liciteze pentru subcontracte. Oferind noi norme aplicabile în materie de achiziții de arme, muniții și material de război precum și pentru anumite echipamente de securitate nemilitare sensibile, această inițiativă ar trebui să limiteze recurgerea la articolul 296 și să o rezerve pentru cazuri excepționale, în conformitate cu hotărârile Curții de Justiție și să dezvolte eforturile întreprinse în acest sens de Comisie[3] și EDA pentru a încuraja o mai mare deschidere a piețelor de apărare.

#### *3.1.2. Alte măsuri*

Funcționarea PEEA poate fi îmbunătățită și mai mult prin minimizarea altor **obstacole în calea integrării pieței industriei de apărare**.

---

[3] COM(2006) 779.

Comisia va **încuraja utilizarea de standarde comune** în vederea facilitării deschiderii pieţelor în acest domeniu. Comisia a reunit diversele părţi interesate în vederea elaborării unui „Manual de standardizare în domeniul apărării" şi colaborează cu EDA pentru a încuraja utilizarea acestuia. **Comisia invită statele membre să utilizeze la maximum acest manual în cadrul achiziţiilor publice în domeniul apărării.**

Eficacitatea noii directive privind transferurile intracomunitare şi a directivei privind achiziţiile publice în domeniul apărării va creşte într-un **climat de încredere reciprocă sporită între statele membre**. Pentru aceasta, este necesară instituirea unui regim comun de garanţii adecvate, sprijinit de posibilităţi de verificare, atât în ceea ce priveşte finanţarea tehnologiilor, cât şi a condiţiilor de livrare. Un astfel de regim, care să ofere o siguranţă constantă a aprovizionării şi o securitate a informaţiilor industriale, trebuie dezvoltat pas cu pas, începând cu acele state membre care sunt deja pregătite să accepte interdependenţa, şi progresând către un sistem care să cuprindă, în cele din urmă, toate statele membre. Începând cu anul 2008, Comisia va **investiga, în strânsă cooperare cu statele membre, posibilităţile de instituire a unui sistem comunitar în materie de siguranţă a informaţiilor,** care să permită schimbul informaţiilor sensibile între statele membre şi întreprinderile europene. Acest exerciţiu va lua în considerare domeniul de aplicare potenţial, conţinutul şi forma unui astfel de sistem.

**Mozaicul actual al legislaţiilor naţionale care se aplică controlului investiţiilor străine în întreprinderile strategice din domeniul apărării** împiedică consolidarea, înlăturarea suprapunerii eforturilor şi creşterea eficienţei industriale. De asemenea, acesta riscă să se dovedească neadaptat în viitor pentru **garantarea controlului resurselor într-un lanţ de aprovizionare mai european**. În mod evident, este necesar să se găsească un echilibru între libertatea investiţiilor şi protejarea intereselor de securitate în ceea ce priveşte controlul echipamentelor şi a altor resurse considerate esenţiale. Comisia va iniţia în 2008 un **studiu care să determine modurile în care controlul investiţiilor străine în întreprinderile strategice poate fi întreprins în viitor** pentru a asigura o aprovizionare competitivă la nivel european. Acesta va lua în considerare toate opţiunile de care Europa dispune pentru a-şi susţine interesele sale esenţiale în materie de apărare şi securitate.

Comisia va continua să recurgă, în funcţie de necesităţi, la dispoziţiile relevante din Tratat, şi să utilizeze instrumentele juridice de care dispune pentru **garantarea unei concurenţe echitabile** în ceea ce priveşte bunurile produse de industria de apărare şi pentru a evita denaturarea concurenţei pe pieţele nemilitare.

- Din punct de vedere economic, **practicile de compensare (*offsets*)** pot denatura funcţionarea pieţelor şi frâna integrarea pieţelor europene de apărare. Prin urmare, obiectivul final este acela de a crea condiţiile adecvate de piaţă şi o BITA europeană, în care aceste practici nu vor mai fi necesare, asigurând în acelaşi timp ca poziţia competitivă a întreprinderilor europene să nu fie slăbită, în comparaţie cu cea a furnizorilor din ţările terţe.

- O deschidere progresivă a pieţei, însoţită de o mai mare siguranţă a aprovizionării între statele membre şi norme corespunzătoare aplicabile în toată UE în materie de achiziţii publice vor contribui la creşterea transparenţei şi vor reduce necesitatea, pentru statele membre, de a recurge la articolul 296. Cu toate acestea, în acest context de instituire a pieţelor deschise, devine şi mai **importantă asigurarea unor condiţii de egalitate**. În consecinţă, ajutoarele acordate industriei de apărare ar trebui să fie pe deplin transparente dacă se doreşte stabilirea unui climat de încredere reciprocă absolut necesar.

### 3.2. Politici care vizează îmbunătățirea coordonării generale

Statele membre trebuie să-și asume responsabilitatea în ceea ce privește furnizarea colectivă a instrumentelor industriale și tehnologice necesare pentru nevoile PESA. În timp ce capacitățile militare sunt de competența statelor membre, acestea pot încerca să găsească cel mai bun nivel de performanță, prin punerea în comun a resurselor programelor civile și militare europene, precum și prin recurgerea la tehnologii cu utilizări multiple și utilizarea normelor comune, pentru a permite soluții mai rentabile.

#### *3.2.1. Punerea în comun a cererii*

Se impune, așadar, **un schimb permanent de idei cu privire la planificarea și investițiile în domeniul apărării**. Acest lucru presupune ca statele membre să fie mai transparente unele față de altele și să fie dispuse să reducă numărul de activități actuale, concentrându-se asupra centrelor de excelență, care ar trebui să fie determinate printr-un proces dictat în principal de piață. Având în vedere termenele prea lungi în materie de cercetare și dezvoltare, ciclul de viață al produselor și îmbunătățirile în curs în domeniul apărării, **alinierea calendarului achizițiilor publice de către statele membre reprezintă o primă etapă necesară** pentru coordonarea cererii. Agenția Europeană de Apărare lucrează în prezent la mijloacele de rezolvare a acestei probleme. În plus, garantarea transparenței reciproce între statele membre privind planificarea pe termen mediu sau lung va permite identificarea posibilităților de întreprindere a unor proiecte de investiții comune, de a efectua achiziții în comun și de a atinge o specializare coerentă. EDA a început deja să **colecteze informații cu privire la cheltuielile statelor membre în materie de apărare, în scopul de a maximiza posibilitățile de coordonare a investițiilor și de punere în comun a cererii**. Această evoluție ar putea conduce, de asemenea, la definirea unor programe europene de cooperare, precum cele implementate în prezent de Organizația de Cooperare Comună în materie de Armament („*Organisme Conjoint de Coopération en matière d'Armement*" - OCCAR).

#### *3.2.2. Punerea în comun a investițiilor în cercetare și dezvoltare*

La ora actuală, Europa consacră mai puțin de 5% din bugetele sale publice de apărare pentru cercetare si dezvoltare[4]. **Creșterea acestei proporții de cheltuieli militare dedicate cercetării și dezvoltării ar îmbunătăți competitivitatea**, stimulând capacitatea de inovare a industriei europene de apărare. În același timp, este firesc să se găsească modalități de **concertare a eforturilor de cercetare și de punere în comun a resurselor** la toate nivelurile - politice, industriale și științifice – în domeniul apărării. Acest aspect este deosebit de important, având în vedere impactul pe care cercetarea în colaborare îl poate avea asupra convergenței ulterioare a piețelor.

Cercetătorii în domeniul apărării dezvoltă tehnologii adesea similare cu tehnologiile echivalente din domeniul civil, în stadiile precedente dezvoltării aplicațiilor specifice. Pentru a evita suprapunerea inutilă a activităților, și ținând cont de eventualele divergențe între nevoile și prioritățile strategice în materie de apărare și în materie de securitate civilă, ar fi util să identificăm în mod sistematic **sinergiile între programele de cercetare și de dezvoltare**, de exemplu, între programul de cercetare privind securitatea al celui de-al șaptelea program-cadru și activitățile de cercetare privind apărarea prevăzute sau coordonate de EDA.

---

[4] 9 miliarde de euro dintr-un buget total de 193 miliarde de euro în 2005 pentru UE-24.

În plus, **Forumul european pentru cercetare și inovare în domeniul securității** (ESRIF) a demarat lucrările în luna septembrie 2007. În 2009 va prezenta o agendă comună de cercetare în domeniul securității care va oferi recomandări pentru planificarea cercetării în domeniul securității la nivel național și european. ESRIF are de asemenea misiunea de a îmbunătăți canalele de comunicare între sectorul public și cel privat în domeniul cercetării europene privind securitatea, precum și de a îmbunătăți transparența și coordonarea între diferitele programe și inițiative în curs de desfășurare.

### *3.2.3. Consolidarea poziției IMM-urilor*

Acțiunile descrise la punctul 3.1.1 **susțin consolidarea poziției IMM-urilor**. Au fost, de asemenea, introduse măsuri specifice pentru a încuraja IMM-urile să participe la cel de-al șaptelea program-cadru de cercetare în domeniul cercetării tematice privind securitatea, cât și prin inițiativa „Cercetarea în beneficiul IMM-urilor", inclusiv prin creșterea ratei maxime de rambursare pentru IMM-uri de la 50% la 75% și prin fixarea unor reguli de participare simplificate. Pentru a sprijini IMM-urile să găsească și să exploateze oportunitățile oferite de piață, **EDA a elaborat un cod al celor mai bune practici în cadrul lanțului de aprovizionare (CoBPSC), precum și un portal internet**, care completează codul de conduită privind achizițiile publice din domeniul apărării[5]. Comisia va urmări îndeaproape punerea în aplicare a codului de bune practici al EDA și, după adoptarea acesteia, a directivei privind achizițiile publice în materie de apărare.

## 3.3. Politicile adiacente

Măsurile prezentate în paragrafele precedente vor contribui la îmbunătățirea competitivității industriei europene de apărare, ceea ce va avea drept consecință o mai bună cooperare, specializare și inovare. Aceste piețe mai competitive vor conduce la apariția unor întreprinderi mai puternice și vor crea noi locuri de muncă de înaltă calitate.

### *3.3.1. Deschiderea piețelor străine*

O industrie de apărare europeană puternică și competitivă ar trebui de asemenea să beneficieze de **oportunitățile economice din afara granițelor UE**. Fără a pierde din vedere posibilul impact al diferențelor între politicile naționale de export, creșterea vânzărilor în țările terțe ar determina creșterea rentabilității și a randamentului investițiilor în cercetare și dezvoltare, mijloacelor de producție și capitalului uman. În momentul de față, industria europeană de apărare este efectiv exclusă de la aprovizionarea pieței americane, cu excepția unor instalații de fabricație cu sediul în SUA, ca urmare a reglementărilor pentru protejarea securității naționale, a dispozițiilor legale care instaurează preferința națională pentru achiziții în domeniul apărării („*Buy American*") și a altor măsuri. **Industria europeană de apărare întâmpină așadar dificultăți în exploatarea oportunităților economice din SUA,** în timp ce întreprinderile americane au acces mult mai ușor la piețele europene.

---

[5] http://www.eda.europa.eu/ebbweb/

Pentru ca Europa să beneficieze de un acces mai bun pe piața americană, este esențial să se **garanteze că industria europeană de apărare este în măsură să concureze cu rivalii săi americani pe planul inovării și al calității**. O abordare mai europeană a cooperării în cadrul Uniunii este un prim pas către reducerea dependenței tehnologice a Europei. În special, o acțiune comună vizând **identificarea și dezvoltarea tehnologiilor și capacităților industriale esențiale, precum și punerea lor la dispoziția** Uniunii ar constitui o garanție de credibilitate sporită și ar permite reducerea sarcinii care decurge din aplicarea restricțiilor ITAR (*International Traffic in Arms Regulations*).

Importanța pieței americane nu ar trebui totuși să distragă atenția de la eventualele noi provocări și oportunități create de economiile emergente în evoluție rapidă și de revenirea posibilă a altor concurenți importanți. Pentru ca întreprinderile europene să poată beneficia de aceste oportunități economice, în cadrul Codului de conduită al Uniunii Europene privind exporturile de arme, **Comisia a prezentat recent o strategie reînnoită privind accesul pe piață în economiile emergente**[6]. În cadrul acestei inițiative, Comisia va aborda principalele obstacole care împiedică accesul pe piețele de apărare străine identificate în baza de date privind accesul pe piețe.

*3.3.2. Gestionarea schimbărilor*

Anticiparea și gestionarea schimbărilor și restructurărilor fac parte integrantă din politica industrială. Deși o industrie care reușește să abordeze provocările pieței va genera noi oportunități și beneficii, ar putea exista totuși anumite **costuri de ajustare, inclusiv pierderi de locuri de muncă în cazul anumitor regiuni și/sau categorii specifice de lucrători**.

Consecințele economice și sociale pe care le-ar putea avea consolidarea integrării piețelor în sectorul apărării ar trebui să facă obiectul unui dialog social activ care să faciliteze gestionarea schimbărilor și restructurărilor. Mai multe reforme adoptate în cadrul planului de acțiune din 2005 privind ajutoarele de stat, referitoare, de exemplu, la ajutoarele regionale și ajutoarele pentru formare, pot, de asemenea, contribui la anticiparea și la soluționarea schimbărilor structurale, la fel ca fondurile structurale și, în special Fondul social european.

*3.3.3. Îmbunătățirea guvernanței de piață în industria europeană de apărare*

Crearea **EDA** a confirmat intenția Europei de a oferi un cadru eficace pentru promovarea și consolidarea cooperării în materie de arme și de a dezvolta capacitățile de apărare.

Statutul Comisiei de membru în comitetul director al EDA atestă rolul pe care instituția dorește să-l aibă în aceste domeniu sensibil și constituie o bază solidă pentru luarea măsurilor de coordinare între diferite acțiuni. În plus, EDA și Comisia împărtășesc un punct de vedere comun: UE are nevoie de o industrie de apărare care să fie competitivă, iar pentru aceasta este indispensabilă existența unei piețe la scară europeană.

---

6 COM(2007) 183.

**Întregul potențial al UE nu poate fi pe deplin exploatat decât dacă toate părțile interesate cooperează în mod eficient**. Soluția rezidă într-un dialog structurat cu organismele competente din statele membre, în cadrul celui de-al doilea pilon al UE și în cadrul EDA, cu respectarea schemei actuale de atribuire a competențelor, pentru optimizarea sinergiilor dintre toate aspectele politice care au un impact asupra competitivității industriei de apărare.

În această privință, UE ar trebui să aibă la dispoziția sa un mecanism corespunzător **disponibil** care să garanteze la nivel european o reflecție privind **provocările și problemele principale care se ridică în materie de securitate și apărare, inclusiv în ceea ce privește competitivitatea industrială, luând în considerare expertiza existentă la nivel național, de ex. grupurile de reflecție (*think tanks*). Comisia va examina soluțiile cele mai indicate pentru a realiza acest obiectiv** împreună cu toate părțile interesate.

## 4. CONCLUZIE

A sosit momentul pentru luarea unor măsuri energice în vederea sporirii competitivității industriilor europene de apărare. Pe scurt, dacă rămânem în direcția actuală, cetățenii europeni vor continua să plătească prea mult și să primească prea puțin în materie de apărare și de securitate, iar industria europeană de apărare își va pierde avantajul competitiv.

Strategia descrisă în prezenta comunicare va permite stabilirea unor condiții mai propice pentru ca industria europeană de apărare să se pregătească pentru viitoare provocări, prin îmbunătățirea competitivității, prin stimularea inovării și consolidarea atuurile existente, prin crearea unei piețe mai echitabile, precum și prin păstrarea și crearea unor locuri de muncă de înaltă calitate. Prezenta strategie are ca scop garantarea faptului că industria europeană de apărare este în măsură să furnizeze capacitățile optime pentru a răspunde nevoilor PESA.

Statele membre, EDA și Comisia trebuie să ia măsurile necesare, atât în mod individual cât și colectiv, pentru a promova coordonarea unei politici globale de consolidare a pieței interne pentru industria europeană de apărare. Prezenta comunicare conturează contribuția Comisiei la acest obiectiv comun.